

Nr 229.

Godkänd av första kammaren den 19 maj 1942.

Godkänd av andra kammaren den 19 maj 1942.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juni 1936 (nr 373) med vissa bestämmelser om centralkassor för jordbrukskredit, m. m., dels ock en i ämnet väckt motion, utom i vad angår anslag till jordbrukets kreditkassor.

(Bankoutskottets utlåtande nr 41.)

Till KONUNGEN.

I en till riksdagen avlåten, den 6 februari 1942 dagtecknad proposition, nr 41, har Eders Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juni 1936 (nr 373) med vissa bestämmelser om centralkassor för jordbrukskredit m. m.

I samband med Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion II: 255.

Riksdagen får härmed för Eders Kungl. Maj:t anmäla sina beslut i anledning av förenämnda proposition och motion, utom i vad angår anslag till jordbrukets kreditkassor.

Det i propositionen framlagda förslaget innefattar icke någon genomgripande organisatorisk omläggning av jordbrukets kreditkassor utan bygger i väsentlig mån på nuvarande grund. De tre olika leden inom kasseorganisationen, Svenska jordbrukskreditkassan, centralkassorna för jordbrukskredit och jordbrukskassorna, skola sålunda bibehållas med i stort sett oförändrade uppgifter. Förslaget åsyftar i huvudsak att omreglera verksamheten på de punkter, där enligt vad erfarenheten visat mera trängande behov av ändrade föreskrifter föreligga.

Såsom departementschefen framhållit, har kasserörelsen i stort sett fyllt sin uppgift på ett tillfredsställande sätt och tillvunnit sig ökat förtroende hos jordbruksnäringens utövare. Vissa erinringar ha emellertid särskilt från tillsynsmyndighetens sida gjorts mot att rörelsen under de senare åren utvecklats efter linjer, som ansetts icke stå i överensstämmelse med gällande lagstiftning. Dessa erinringar ha främst riktat sig mot att verksamheten, vars ursprungliga syfte varit att tillgodose det mindre jordbrukets behov av driftkredit, i allt större omfattning — för närvarande till omkring hälften av utlåningen —

kommit att vid sidan av driftkrediten ställa till förfogande primärlån, samtidigt som verksamheten utvidgats till att omfatta även större jordbruk. I andra hänseenden ha de av statsmakterna uppdragna gränserna för verksamheten visat sig vara alltför snäva eller mindre ändamålsenliga. Till följd av inlåningens och kreditgivningens ökning har behov framträtt av vissa ytterligare föreskrifter, vilka till insättarnas trygghet pläga meddelas beträffande banker och sparbanker. De viktigaste av de spörsmål, som upptagits vid författningsrevisionen, ha varit en noggrannare avgränsning av rörelsens uppgifter, reglering av inlåningsrätten och kreditgivningen samt rationalisering av bestämmelserna om andelsteckning. En fastare ledning av och ett ökat inflytande på rörelsen från topporganets sida ha ävenledes eftersträfvats i syfte att ernå större enhetlighet och stadga i verksamheten.

Den överarbetning av den nu gällande jordbrukskasselagstiftningen, som sålunda kommit till stånd, gör, såsom i propositionen framhålles, icke anspråk på att vara en slutgiltig lösning av grunderna för jordbrukskasserörelsen. Den föreslagna lagstiftningen innebär dock enligt riksdagens mening ett framsteg och synes även skapa lämpliga gränser för rörelsens verksamhet med hänsyn till numera inträdda förhållanden. Då ett genomförande av förslaget säkerligen är ägnat att befordra en sund utveckling av rörelsen, synes förslaget böra läggas till grund för lagstiftning. Ehuru riksdagen i huvudsak godkänt författningsförslagen, har riksdagen dock i en del hänseenden ansett sig böra göra vissa uttalanden av huvudsakligen principiell innebörd, vilka enligt riksdagens mening böra vara vägledande vid tillämpningen av de olika föreskrifterna.

Vad först beträffar jordbrukskasserörelsens allmänna uppgifter innebär förslaget till § 1 i förordningen om jordbrukets kreditkassor, att dessa skola ha till ändamål att tillgodose jordbrukets kreditbehov, i första hand dess behov av driftkredit. Den nuvarande begränsningen till att avse mindre jordbruk skulle sålunda slopas, varigenom det faktiskt inträdda läget skulle godtagas. Riksdagen finner ej anledning motsätta sig den härutinnan föreslagna ändringen. Inom bankoutsnittet har ifrågasatts, huruvida icke i lagtexten borde direkt utsägas, att kredit skall utlämnas för jordbruksändamål. Därigenom skulle ett tydligare uttryck givas åt arten av de krediter, som rörelsen har att tillhandahålla. Då föreskriftens avfattning enligt Kungl. Maj:ts förslag måste anses utesluta, att jordbrukskassa tillhandahåller krediter för affärsverksamhet, har emellertid något förtydligande av ifrågavarande stadgande icke ansetts erforderligt.

Med föreskriften att rörelsen i sin kreditgivning skall i första hand tillgodose behovet av driftkredit har avsetts att understryka rörelsens huvuduppgift. Anledningarna till att kasserörelsen så avsevärt ökat sin primärlånegivning under de senare åren ha av jordbrukskassautredningen uppgivits vara att det i vissa fall ansetts önskvärt, att en och samma långgivare tillgodoser låntagarens hela kreditbehov, såväl den primära som driftkrediten, att innehav av botteninteckningar ansetts utgöra en god grundval för kassornas inlåning samt att jordbrukarna själva ofta funnit förmånligast att placera sina botten-

lån hos rörelsen. De sålunda anförda skälen ha motiverat den i propositionen intagna ståndpunkten, att hinder ej bör möta för kasserörelsen att tillhandahålla även primärkredit. Departementschefen har emellertid ansett sig böra erinra om de möjligheter att tillgodose jordbrukets behov av dylik kredit, som erbjudas av andra kreditinrättningar, samt betonat angelägenheten av att kasserörelsen inriktar sig på sin huvuduppgift och sålunda ej ger alltför stort utrymme åt primärlånegivningen. Riksdagen, som biträder denna uppfattning, vill — särskilt med hänsyn till de betänkligheter, rörelsens starka intresse för primärkreditgivningen måste väcka ur likviditetssynpunkt — tillägga, att rörelsen måste iakttaga stor aktsamhet i fråga om krediter, som kunna väntas utestå under lång tid. I detta sammanhang må erinras, att hypoteksföreningarna under statens medverkan bildats särskilt för att tillhandahålla jordbrukarna på lång sikt bundna primärlån, vilka stå till förfogande under lånetiden utan risk för uppsägning och löpa med oförändrad ränta oavsett de räntehöjningar, som kunna inträffa. Enligt riksdagens mening är en begränsning av rörelsens befattning med primärkrediten naturlig med hänsyn till rörelsens organisation och kapitalanskaffning samt ägnad att förhindra en onödig belastning av rörelsens resurser. Det torde vara i hög grad önskvärt att förebygga, att rörelsen i fortsättningen utvecklas till att bli väsentligen ett primärlåneinstitut vid sidan av de redan för detta ändamål verksamma inrättningarna. Rörelsen bör i stället inriktas på att fylla den uppgift, statsmakterna i första hand anförtrott densamma, nämligen att sörja för de kreditbehov för jordbruket, vilkas tillgodoseende icke särskilt ankommer på andra kreditinrättningar, d. v. s. närmast behovet av driftkredit för jordbruksändamål.

Främst bland de organisationsfrågor, som upptagits i propositionen, står den ovan delvis berörda frågan om en rationell reglering av verksamhetsområdena för de olika kreditinrättningar, som väsentligen tillgodose jordbrukets kreditbehov, nämligen jordbrukskasserörelsen, landshypoteksinstitutionen, aktiebolaget Jordbrukarbanken och sparbankerna. En lösning av denna fråga torde enligt riksdagens mening svårligen kunna ske lagstiftningsvägen. Då en sammanslagning av ifrågavarande kreditinrättningar icke, såvitt nu kan bedömas, torde kunna genomföras, synes en tillfredsställande avvägning mellan olika intressen knappast kunna ernås på annan väg än genom en samverkan dem emellan till utjämnande av onödiga konkurrensförhållanden på marknaden. Jordbrukskasseutredningen har i sådant avseende uttalat såsom önskvärt, att hypoteksinstitutionen och jordbrukskasserörelsen var för sig lämna lånesökande uppgifter angående de lånemöjligheter, som erbjudas av den andra institutionen. Enligt riksdagens mening är det över huvud taget ett önskemål av vikt, att jordbrukets kreditmöjligheter genom lämplig upplysningsverksamhet klargöras för jordbrukarna. Riksdagen får därför ansluta sig till tanken på en sådan utredning rörande möjligheterna att i kreditförbilligande syfte åstadkomma ett fastare samarbete mellan jordbrukskasserörelsen och övriga kreditinrättningar med mera betydande utlåning till jordbruket, som i propositionen förordats.

Ärenden rörande jordbrukskassväsendet handläggas för närvarande inom jordbruksdepartementet. Sedan av flera myndigheter ifrågasatts, att dessa ärenden borde överflyttas till finansdepartementet, varest ärenden rörande övriga penninginrättningar handläggas, har chefen för jordbruksdepartementet i propositionen förklarat, att detta spörsmål syntes böra göras till föremål för ytterligare överväganden. Då frågan ankommer på Kungl. Maj:ts avgörande, vill riksdagen här endast framhålla, att de skäl, som tala för en överflyttning, torde framträda desto starkare, när kasserörelsen efter den nya författningens tillkomst kommer att få en mer utpräglat bankmässig karaktär än tidigare.

Från olika håll har framhållits, att inom kasserörelsen behov föreligger av en översiktlig sammanfattning av de för rörelsen gällande författningarna, i annan ordning meddelade föreskrifter, instruktioner och anvisningar m. m. En dylik sammanfattning (handbok) skulle bliva till stor praktisk nytta för styrelseledamöter, revisorer och funktionärer i den omfattande organisationen och i betydande mån kunna medverka till att bestämmelserna bleve tillämpade på ett riktigt och inom olika delar av landet enhetligt sätt. Givetvis böra i handboken, i den mån så anses erforderligt, intagas förtydligande kommentarer till föreskrifterna. Bland annat torde däri inflyta de utlåtanden rörande tillämpningen av författningarna, som departementschefen gjort i den föreliggande propositionen och som riksdagen därutöver ansett sig böra göra i anledning av densamma. Det torde böra ankomma på jordbrukskreditkassans styrelse att låta upprätta och utgiva en handbok med här antytt innehåll, vilken till undvikande av skiljaktigheter i tolkningen lämpligen bör utarbetas i samförstånd med bank- och fondinspektionen.

Vad angår övriga i propositionen berörda organisatoriska spörsmål, har riksdagen särskilt upmärksammat bestämmelsen om vissa befogenheter för jordbrukskreditkassans styrelse med avseende å tillsättning och entledigande av verkställande direktör hos centralkassa. Då denna bestämmelse möjliggör en viss förstärkning av jordbrukskreditkassans inflytande över centralkassornas ledning, har riksdagen funnit densamma vara väl motiverad såsom en åtgärd i centraliserande syfte.

Såsom framgår av propositionen har under utredningens gång diskuterats frågan om en koncentration av ledningen för kasserörelsen till jordbrukskreditkassan. Centralkassorna skulle då upphöra såsom självständiga organ och i stället ombildas till avdelningskontor under jordbrukskreditkassan. Sedan jordbrukskassautredningen icke funnit skäl förorda en dylik ombildning av centralkassorna, har något initiativ i frågan icke heller tagits från departementschefens sida. I propositionen ha emellertid föreslagits vissa enligt riksdagens mening välbetänkta åtgärder — av vilka en berörts i föregående stycke — i riktning mot ökade befogenheter för jordbrukskreditkassan för att möjliggöra ett fastare grepp över rörelsens utveckling. Såsom ett ytterligare steg i samma riktning har i motionen II: 255 yrkats, att avdelningskontor till centralkassa med viss omslutning skulle kunna på särskild framställning och med Kungl. Maj:ts medgivande jämföras med central-

kassor. Riksdagen har för sin del svårt att förstå, vilka fördelar en sådan anordning skulle kunna medföra i det med motionen avsedda syftet. Bortsett härifrån torde enligt riksdagens mening något behov ej föreligga av den föreslagna nya organisationsformen inom rörelsen. Därest verksamhetsområdet för en centralkassa befinnes vara för stort eller eljest mindre lämpligt avgränsat, torde rättelse härutinnan böra ske genom ändring av området, eventuellt genom dess uppdelning på flera centralkassor. På grund av det anförda har riksdagen lämnat ifrågavarande motion utan bifall.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle styrelsen för jordbrukskreditkassan liksom hittills bestå av fem ledamöter, av vilka en skulle utses av Kungl. Maj:t och en av fullmäktige i riksgäldskontoret samt övriga tre väljas av centralkassorna. Såsom framgår av det föregående, anser riksdagen önskvärt, att den högsta ledningen inom kasserörelsen erhåller en i möjligaste mån stark och självständig ställning. I sådant syfte skulle det givetvis vara till fördel, om jordbrukskreditkassan kunde tillföras ytterligare sakkunskap, särskilt på det penningpolitiska området, och riksdagen är för sin del av den uppfattningen, att detta lämpligast bör ske genom att styrelsen utökas med en ledamot, utsedd av bankofullmäktige. I syfte att undvika att rörelsens kooperativa karaktär skulle försvagas genom en dylik utökning, bör emellertid samtidigt antalet av centralkassorna valda styrelseledamöter ökas till fyra. Styrelsen skulle alltså bestå av sju ledamöter. Härav betingad ändring av 15 § i förslaget till förordning om jordbrukets kreditkassor har vidtagits.

Enligt förslaget (3 § andra stycket) skulle till medlem av centralkassa jämväl kunna antagas aktiebolag av lokal karaktär, som bildats med samma syfte som de jordbruksekonomiska föreningarna. Dylikt bolag bör givetvis utgöra organ för en kooperativ sammanslutning. Ovan berörda föreskrift har ändrats i överensstämmelse härmed.

Inom riksdagen har viss tveksamhet yppats om lämpligheten av den i 3 § första stycket meddelade bestämmelsen, att med jordbruk skulle likställas, bland annat, fiske, även om det bedrives såsom självständig näring. Innebörden av denna bestämmelse är, att jämväl förening, som bildats av utövare av fiske, skulle betraktas såsom jordbruksekonomisk förening och sålunda kunna anslutas till centralkassa. Tveksamheten har närmast rört frågan, huruvida fiske såsom huvudnäring, i främsta rummet västkustfisket, bör i förevarande hänseende jämsställas med fiske (fiskodling), som utövas såsom binäring till jordbruket. Ehuru förslaget härutinnan innefattar en utvidgning av kasserörelsens verksamhetsområde till att omfatta en näringsgren, som tidigare saknat möjlighet att tillgodose sitt kreditbehov hos rörelsen, vill riksdagen — i betraktande av dels svårigheten att uppdraga klara gränser på förevarande område och dels det nära samband, som i vissa fall förefinnes mellan fiskets och jordbrukets utövare — likväl ej ifrågasätta en ändring på förevarande punkt.

Några delade meningar torde icke råda därom, att de bestämmelser, som för närvarande reglera jordbrukskasserörelsens kapitalansaffning, äro i starkt behov av revision. Särskilt gäller detta nuvarande

begränsningsregel för centralkassornas inlåningsrätt, enligt vilken denna rätt bestämmes med hänsyn till de anslutna jordbrukskassornas ansvarighet för centralkassans förbindelser. Denna regel har ur olika synpunkter visat sig vara olämplig. Den har alltför starkt begränsat inlåningsrätten och därigenom hindrat rörelsen att bli självförsörjande. Ansvarigheten utgör dessutom icke någon särskilt tillförlitlig grund för bedömande av en centralkassas möjligheter att kunna fullgöra sina förbindelser gentemot insättarna. Med utgångspunkt från att restriktionerna i fråga om inlåningen — med vilken i förevarande hänseende upplåning jämföras — endast böra åsyfta att skydda insättarnas intressen innebär Kungl. Maj:ts förslag, att centralkassas in- och upplåningsrätt i princip bestämmas i anslutning till vad som gäller för sparbankerna. Vad härutinnan föreslagits kan riksdagen i alla delar biträda.

Enligt förslaget skulle några särskilda bestämmelser icke meddelas om kassareserv för jordbrukskreditkassans upplåning. I likhet med departementschefen finner riksdagen icke för närvarande behov föreligga av dylik reserv. De kassareserver, som centralkassorna skola hålla, skola nämligen avse jämväl de av jordbrukskreditkassan upplånade, av centralkassorna disponerade medlen. I sammanhang med behandlingen av denna fråga har bankoutskottet övervägt att komplettera de i 13 § meddelade bestämmelserna om jordbrukskreditkassans utlåning till centralkassorna med en föreskrift av innehåll, att det skall åligga förstnämnda kassas styrelse att övervaka, att krediter, som kunna antagas bliva för längre tid bestående, icke av jordbrukskassorna och centralkassorna utlämnas i större omfattning än som är förenligt med jordbrukskasseorganisationens likviditet. Syftet med denna föreskrift skulle — i likhet med en bestämmelse om kassareserv — vara att söka förhindra uppkomsten av sådana svårigheter, som under senare hälften av år 1939 drabbade kassan på den grund att medel, som upplånats på kort sikt, utlånats för att täcka mera långvariga kreditbehov. I 13 § andra stycket stadgas emellertid, att jordbrukskreditkassan skall vid beviljande av kredit uppställa sådana villkor med avseende å tiden för låns återgåldande, som betingas av villkoren för återgåldande av det av kassan upplånade kapitalet. Då man torde kunna utgå från att detta stadgande skall visa sig tillfyllest för här avsedda ändamål, har anledning icke ansetts föreligga till införande av det ifrågasatta tillägget till nämnda paragraf.

Enligt nuvarande bestämmelser om andelsteckning är delaktigheten i jordbrukskassa maximerad i förhållande till värdet å den fastighet, för vilken delaktighet sökes. Medlems lånerätt är — fränsett primärlånen, som äro fritagna från andelsteckning — begränsad till visst belopp för varje andel. Det minsta antalet andelar, som medlem kan teckna, blir därför beroende av i vad mån han behöver taga kredit i anspråk hos jordbrukskassan. Grunderna för andelsteckningen komplicera i hög grad kassornas låneutgivning. Efter övervägande av olika på frågan inverkan omständigheter har departementschefen föreslagit, att varje medlem skall, oavsett lånebeloppet, vid inträdet i kassan teckna minst en andel i kassan och för varje andel erlägga en insats av 25 kronor, varvid viss lättnad i betalningen skulle med-

givas de minst bemedlade jordbrukarna. Detta förslag har den fördelen, att det innebär en enkel lösning. Huruvida de föreslagna insatserna äro tillräckliga för att möjliggöra den för rörelsens fortsatta utveckling nödvändiga kapitalbildningen, kan emellertid ej på förhand bedömas, enär man för närvarande ej vet, i vad mån omläggningen av andelsteckningen kommer att medföra avgång från kassorna. Riksdagen är därför i viss mån tveksam, huruvida det föreslagna systemet i längden kommer att visa sig ändamålsenligt. Då emellertid systemet synes vara att föredraga framför övriga i propositionen diskuterade förslag, har riksdagen icke velat motsätta sig dess genomförande.

Mot vad i propositionen föreslagits i fråga om andelsteckning och insatsbetalning i centralkassorna och jordbrukskreditkassan samt beträffande ansvarighet och uttaxering har riksdagen icke något att erinra.

De i författningsförslaget intagna föreskrifterna om kreditgivning äsyfta väsentligen att begränsa de risker, som i allmänhet äro förenade med en utlåningsrörelse. Reglerna härutinnan ansluta sig i stort sett till vad som gäller för andra kreditinrättningar, dock med vissa avvikelser, som betingas av rörelsens speciella art. Medlems lånemaximum skulle motsvaras av värdet å hans fastighet. Kredit skulle få beviljas endast mot fullt betryggande säkerhet. För utlåningen från de olika kreditkassorna skulle enligt förslaget gälla vissa föreskrifter till begränsande av utlåningen på en hand, varvid särskilda regler skulle gälla för jordbruksekonomisk förening. Mot de föreslagna bestämmelserna har riksdagen icke haft något att erinra, även om den föreslagna direkta utlåningen från jordbrukskreditkassan till jordbruksekonomiska föreningar i form av fyllnadskredit ur organisatorisk synpunkt kan förefalla mindre tillfredsställande. En viss tvekan har dock inom riksdagen gjort sig gällande i fråga om bestämmelserna angående de jordbruksekonomiska föreningarnas och med dem jämställda aktiebolags lånerätt. Kredit till dylik förening skulle enligt förslaget få uppgå till högst fyra gånger föreningens eget kapital. Då det här rör sig om jämförelsevis stora samt affärsbetonade och därför i allmänhet svårbedömliga krediter, kunde ett lägre relationstal ha varit väl motiverat, helst som det ej sällan lärers förekomma, att sådan kredittagare som här avses åtnjuter kredit även utanför jordbrukskasserörelsen. Erinras må, att lagberedningen i sitt förslag till ny aktiebolagslag uttalat, att från företagsekonomisk synpunkt ett bolag i princip ej bör arbeta med mindre eget kapital än som motsvarar hälften av dess omslutning. Om denna princip kommer till uttryck i den blivande nya aktiebolagslagen, torde i varje fall en ändring bliva erforderlig i jordbrukskassaförordningens nu omhandlade bestämmelser i vad de avse aktiebolag. Med hänsyn till den inom rörelsen gällande ansvarigheten torde det emellertid kunna förväntas, att centralkassorna iakttaga försiktighet vid ifrågavarande kreditgivning. Vad särskilt angår finansieringen av de större föreningarna bör man dessutom utgå från att denna liksom hittills i väsentlig mån kommer att ombesörjas av, bland andra, aktiebolaget Jordbrukarbanken, som inriktat sig på långivning till jordbruksekonomiska föreningar. Riksdagen har

därför icke ansett sig böra ifrågasätta någon ändring i det föreslagna relationstalet utan förlitar sig på att rörelsen skall — även i tider som de nuvarande med stark inlåningsökning — kunna rätt använda den stora rörelsefrihet, förslaget medger.

Enligt 52 § andra stycket i författningsförslaget likställes med jordbrukare »hantverkare eller annan arbetare, som beredes sin väsentliga sysselsättning av idkare av jordbruk eller därmed jämförlig verksamhet». Bank- och fondinspektionen har påpekat, att denna föreskrift, som överensstämmer med nu gällande stadgande i ämnet, ofta tolkats så vidsträckt, att densamma skulle kunna tillämpas på de flesta hantverkare och arbetare på landsbygden. Enligt inspektionens mening innebär bestämmelsen, rätt tolkad, att medlemskap och lån hos jordbrukskassa endast må lämnas hantverkare eller annan arbetare, som är anställd hos idkare av jordbruk eller därmed jämförlig verksamhet, eller vilkens arbetskraft eljest utnyttjas för jordbruksändamål. Departementschefen har icke ansett erforderligt att begränsa tillämpligheten av ifrågavarande bestämmelse i den av bank- och fondinspektionen föreslagna riktningen. Riksdagen kan för sin del icke finna annat än att en rimlig tolkning av den i propositionen upptagna lydelsen i stort sett leder till samma resultat, som avsetts av bank- och fondinspektionen. Riksdagen vill i detta sammanhang erinra om vad riksdagen förut anfört därom, att jordbrukskassa ej har rätt att tillhandahålla krediter för affärsverksamhet.

Den i 59 § sista stycket intagna bestämmelsen, att lån i särskild ordning må beviljas till uppförande av bygdegård, har icke givit riksdagen anledning till annat uttalande än att riksdagen förutsätter, att dylika lån endast beviljas i sådana fall, då fråga är om anordnande av samlingslokaler, som fylla ett för bygden gemensamt behov. Föreskrift härom torde lämpligen böra införas i de grunder för ifrågavarande långivning, som jordbrukskreditkassan har att utfärda.

Jordbrukskreditkassans styrelse skulle enligt 43 och 65 §§ få befogenhet att meddela anvisningar rörande räntesättningen vid kasserörelsens in- och utlåning. I likhet med departementschefen finner riksdagen önskvärt, att inom rörelsen såvitt möjligt tillämpas enhetliga räntesatser.

Med avseende å de statliga grundfonderna till centralkassorna innebär Kungl. Maj:ts förslag, att centralkassa skall erhålla dylik grundfond i statsobligationer till belopp, som bestämmes i viss relation till kassans upp- och inlåning, dock lägst 100,000 kronor och högst 1,000,000 kronor. Obligationerna skola löpa med minst 4 procents ränta. För närvarande löpa de till centralkassorna överlämnade grundfonderna, tillhopa utgörande 9 milj. kronor, med ränta varierande mellan högst 5 procent och lägst 3 procent. Av obligationerna äro sammanlagt 5 milj. kronor utställda att löpa med en lägre ränta än 4 procent. Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag. I anslutning härtill böra respektive kassor den 1 juli 1942 till riksgäldskontoret återlämna kontorets förbindelser rörande grundfundsobligationer med lägre ränta än 4 procent i utbyte mot förbindelser å samma belopp i nya obligationer löpande med 4 procents ränta.

Vad i övrigt föreslagits i de delar av propositionen, som nu varit föremål för behandling, har icke givit riksdagen anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels antagit vid propositionen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juni 1936 (nr 373) med vissa bestämmelser om centralkassor för jordbrukskredit;

dels med förklarande att det i propositionen framlagda författningsförslaget ej kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, för sin del antagit vid bankoutskottets utlåtande nr 41 fogat, såsom utskottets förslag betecknat förslag till förordning om jordbrukets kreditkassor;

dels antagit vid propositionen fogat förslag till förordning angående ändrad lydelse av 35 § förordningen den 26 juni 1931 (nr 280) om erkända sjuk-kassor;

dels ock medgivit, att tiden för återställandet till riksgäldskontoret av de svenska statens obligationer till nominellt belopp av sammanlagt 20,000,000 kronor, vilka enligt riksdagens medgivande överlämnats till svenska jordbrukskreditkassan för pantförskrivning såsom säkerhet för lån hos riksbanken, må utsträckas beträffande hälften av obligationerna till den 1 juli 1946 och beträffande återstående hälften till den 1 juli 1951.

Stockholm den 19 maj 1942.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 230.

Godkänd av första kammaren den 19 maj 1942.

Godkänd av andra kammaren den 19 maj 1942.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av väckta motioner om höjda årliga gratifikationer åt vissa f. d. verkstads- och banarbetare vid två av staten övertagna enskilda järnvägar.

(Bankoutskottets utlåtande nr 43.)

TILL KONUNGEN.

Under återopande av innehållet i bankoutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 43, varav tryckt exemplar härvid fogas, får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit vad utskottet i nämnda utlåtande hemställt.

Stockholm den 19 maj 1942.

Med undersåtlig vördnad.